

půjčku, zejm. tedy i úmluvy, že po době splatnosti pohledávky zástava případně věřiteli, že ji může libovolně zcizit nebo pro sebe podržet. Zmateční stížnosti nelze v tomto směru přiznat oprávnění. Je sice pravda, že činem obžalovaného porušen byl jeho soukromoprávní závazek, vrátit dle § 1369 obč. zák. dlužnici zástavu, jakmile uspokojí jeho pohledávku, a že porušením tohoto závazku vzešel dlužnici proti němu soukromoprávní nárok na odškodnění. Než stejně nepochybno jest, že obžalovaný, zciziv věc, jemu do zástavy danou, jemu tedy s povinností, ji svého času opět vrátit, pouze svěřenou, věc tu zároveň zadržel a si přivlastnil, a že se tedy tím dopustil zpronevěry. Beztretnosti následkem domnělého omylu se mu dovolávat nelze, ve skutečnosti jde tu o neznalost trestního zákona, která dle ustanovení § 3 tr. z. obžalovaného neomlouvá.

Čís. 274.

Zákaz podlounného vývozu dle zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. lze přestoupit pouze činností pozitivní, nikoliv opomenutím.

(Rozh. ze dne 7. října 1920, Kr II. 262/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 30. srpna 1920, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. zák. zproštěn z obžaloby pro přečin nedovoleného podlounného vývozu předmětů potřeby do ciziny dle § 8 tr. z. a § 2 lit. b) zák. ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř., jež provádí takto: Náhled prvního soudu, že k pokusu nestačí v tomto případě pouhé opomenutí, jest právně mylným. Z §§ 1 a 335 tr. z. vychází na jevo, že zákon klade jak při deliktech dolosných, tak při deliktech kulposných opomenutí na roveň pozitivnímu činění (§ 1 tr. z.: »když se něco předsevzalo nebo opomenulo« ... »když něco bylo předsevzato nebo opomenuto«, § 335 tr. z.: »všeliké činění neb opomenutí«). Ovšem jest opomenutí trestné jen tam, kde má pachatel právní povinnost zamezení bezprávný výsledek. Takovou povinnost měl prý v tomto případě obžalovaný jako přednosta domácnosti. Poněvadž se jednalo o svršky, potřebné k vedení domácnosti, měl prý obžalovaný jako přednosta domácnosti dbáti toho, by nebyly k věcem, připraveným k vyvezení za hranice, přibalovány předměty potřeby, pro jichž vývoz neměl povolení a, stalo-li se tak bez jeho vědomí a v jeho nepřítomnosti, byl prý povinen, postaratí se o to, by věci nedovoleně přibalené ihned byly odstraněny. Opomenul-li tak učiniti, ač jako přednosta domácnosti byl vůči příslušným úřadům, zodpověden za dodržení stěhovacích předpisů, v dozaném úmyslu, že se mu snad podaří předměty potřeby nedovoleně vyvézt za hranice, dopustil se prý svým úmyslným opomenutím činu, ke skuteč-

nému dokonání, t. j. ke skutečnému vyvezení věcí vedoucího, čin sám pak jen pro nahodilou překážku, odjinud v to přišlou, totiž pro nepředvídanou revisi důchodkového kontrolního úřadu nebyl dokonán. Zda obžalovaný byl s to, by v dvou dnech napravil jednání své ženy, jest lhostejno. Také v případě, kdyby přímým pachatelem nebyl obžalovaný jako přednosta domácnosti, nýbrž jeho manželka, zůstával by prý obžalovaný trestným jako spoluvinník dle § 5 tr. z., poněvadž vědomým ponecháním závadných věcí v pytlích v úmyslu, by byly vyvezeny, k trestnímu činu nedovoleného vývozu úmyslně napomáhal a k bezpečnému jeho vykonání přispěl. Nejvyšší soud nesdílí tohoto právního názoru a to z těchto důvodů: § 2 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. stanoví, že přestupku, pokud se týče přečinu nebo zločinu — podle ceny věcí vyvezených — dopouští se ten, kdo dopravuje předměty potřeby do ciziny bez potřebného povolení, nebo kdo činí tak podle povolení, ale dosáhl ho vědomě nesprávnými údaji v žádosti za ně. Je tu vysloven pouze zákaz nevyvážeti předměty potřeby, tedy zákaz určité pozitivní činnosti a nikoli příkaz určitým způsobem se zachovati, a jest tudíž delikt tento pravým deliktem komissivním. Proti tomuto zákazu mohl se tedy také ve stadiu pokusu obžalovaný prohřešiti pouze jednáním (§ 8 tr. z. »čin«, »zlý skutek«, »jednání«) vedoucím ke skutečnému vykonání. Takovým jednáním bylo by na příklad opatření si vozu, jakožto krok vedoucí k vyvezení. Než obžalovaný šel si opatřiti vůz teprve den po zabavení věcí, odnesených při zabavení ke starostovi, a rozsudek nezjišťuje, že by byl obžalovaný jinak podnikl něco, co by vedlo k vyvezení. Není přikázáno, by bylo se postaráno o to, by nebyly jinou osobou přibaleny věci, jichž vývoz nebyl povolen, ani by věci jiným přibalené byly odstraněny. Opomenutím (úmyslným) vyhověti takovému příkazu nemohl tedy býti spáchán trestný čin, obžalovanému za vinu kladený. Obžaloba, pokud se týče zmateční stížnost, ustrojuje jakýsi nepravý delikt omissivní, by mohla hájiti stanovisko, že obžalovaný dopustil se pokusu nedokonaného vývozu tím, že opomenul zabrániti nastoupení trestného účinku, záležejícího ve vývozu věcí. Ale obžalovanému neklade se za vinu nápomoc k cizí zakázané činnosti vývozní a vývoz takový mohl býti přivoděn dle stavu věci jen vlastní činností obžalovaného, jenž by se byl činností takovou arci prohřešil proti zákazu zákona o podloudném vývozu, čís. 188/20. Tento zákaz mohl býti přestoupen pouze činností pozitivní, povaha tohoto činu trestného jakožto činu komissivního nepřipouští, by spáchán byl opomenutím. §§ 1 a 335 tr. z. arci zahrnují v sobě i jednání i opomenutí, ale tím není řečeno, že možno v každém případě substituovati jeden z obou způsobu kontravence druhým. Rozhoduje právní kategorie, do které čin spadá. To ostatně vyciřuje i zmateční stížnost a proto praví, že byl obžalovaný povinen zameziti bezprávný výsledek. Případy, ve kterých se lze proviníti úmyslným nezabráněním určitému výsledku, jsou v trestním zákoně taxativně uvedeny (na př. §§ 87, 139 tr. z.). Pro případ, o nějž tuto jde, povinnost taková však nikde vyslovena není a nesmí se vkládati do ustanovení § 2 zákona o podloudném vývozu. Vždyť čl. IV. uvoz. zák. k trestnímu zákonu stanoví zásadně, že trestno jest pouze ono porušení právní normy, zákazu neb příkazu právního, které za trestné bylo zákonem výslovně prohlášeno; jedině zákon stanoví, která činnost, které

opomenutí jsou trestnými. Obžalovaný byl jen povinen nevyvážeti, a v tom směru ještě dle zjištění neprovedl činu, ke skutečnému vykonání vedoucího. Totéž platí i ohledně námitky, že v tom případě, kdyby přímým pachatelem nebyl obžalovaný, nýbrž jeho manželka, zůstával by prý obžalovaný trestným jako spoluvinník dle § 5 tr. z., neboť i tu předpokládala by se na jeho straně pozitivní spolučinnost na vývozu manželčině, jež však zjištěna nebyla právě tak, jako nedovolená vývozní činnost manželky obžalovaného vůbec.

Čís. 275.

Předražování. Nabídka předmětu potřeby za zřejmě přemrštěnou cenu, při níž nabízející počítá se smlouváním o ceně a slevou z jmenované ceny, jest zásadně požadováním přemrštěné ceny.

(Rozh. ze dne 9. října 1920, Kr I. 128/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 7. listopadu 1919, pokud jím byl obžalovaný L. zproštěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin předražování podle § 20 č. 1, 2 b) čís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Důvody:

Soud nalézací dospěl k přesvědčení, že nabídka skladu střížního a galanterního zboží, podaná v lednu 1918 obžalovaným bývalému c. k. místodržitelství v Praze, nebyla pevnou nabídkou, ofertou, že nebyla nabídkou vůbec. Toto zjištění má dvojí ráz. Jednak znamená skutkové zjištění, že obžalovaný neučinil bývalému c. k. místodržitelství v Praze v lednu 1918 pevné nabídky ke koupi svrchu zmíněného skladu zboží, jednak projevuje se v tomto přesvědčení soudu právní názor nalézacího soudu, že ve zjištěném jednání obžalovaného neběží o požadování ceny po rozumu § 20 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Proti tomuto právnímu názoru nalézacího soudu brojí zmateční stížnost státního zastupitelství s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. a tvrdí, že zákon vyžaduje ke skutkové povaze předražování pouhé požadování přemrštěné ceny a nikoliv její ujednání. Obžalovaným byla prý žádána přemrštěná cena, byť i byl ochoten sleviti něco z ceny, původně uvedené. Zmateční stížnost zdůrazňuje právě k opodstatnění vážnosti požadované ceny též to, že obžalovaný se dostavil na místodržitelství v Praze, že nabídl tam sklad zboží ku prodeji a předložil i písemné podmínky prodeje. Nezáleží prý na tom, že obžalovaný snad prohlásil, že vyjde místodržitelství v každém ohledu vstříc, že by tedy patrně něco málo slevil, jak prý jest zejména z toho patrné, že ke koupi skladu zboží pro vysokou cenu zboží vůbec nedošlo. Zmateční stížnost není odůvodněna. Vyjednávání obžalovaného se zástupcem bývalého c. k. místodržitelství, nelze rozdělit na dvě části a zdůrazniti jednu část tohoto vyjednávání, která by sama o sobě nasvědčovala požadování ceny po rozumu zákona.